

WILLOCH, HØYRE OG LIKESTILLING

Av statsminsiter Gro Harlem Brundtland

Kåre Willoch hadde i Aftenposten 30. juli 1981 et innlegg med overskriften "Sommerdebatten om likestilling". Artikkelen var kjærkommen fordi den viser hvilke tanker Høyres ledelse gjør seg om likestillings-spørsmål og hva man der oppfatter som de egentlige problemer.

Willoch åpner med å beklage seg over at Arbeiderpartiet later som det er uenighet om målene i likestillingspolitikken. Etter Willochs syn strekker uenigheten seg ikke lenger enn til hvilke virkemidler som er hensiktsmessige for å nå målene. Nå tror jeg det er uenighet også om en del av målene. Men selv med Willochs utgangspunkt må jeg si at jeg er overrasket. Det er meningsløst å ville likestilling hvis man ikke er villig til å gjøre noe konkret for å nå målene. Og her som ellers i politikken, viker Høyre tilbake når det gjelder å ta i bruk de virkemidler som må til.

Har Høyres ledelse de siste ti årene fremmet et eneste konkret likestillingsforslag som ikke andre partier har gått inn for på forhånd? Jeg kan ikke huske noe slikt forslag. Derimot vet jeg at Høyre har vært en etternøler i likestillingsarbeidet og gått imot en rekke forslag. Riktignok sier Willoch i sin artikkel at Høyre kjempet for en realistisk likestillingslov. Men la meg da minne om at da likestillingsloven ble fremmet første gang, sa Høyre nei. Man ville likestilling, men helst ikke gjennom noen lov! Senere ble lovforslaget, med meget små endringer, fremmet på nytt. Høyres ledende menn forsto da at det ikke lenger ville være politisk klokt å kjempe mot loven.

Høyre har tidligere i år vist hva partiet står for i likestillingssaker. Partiet har gått imot bruk av radikal kjønnskvolterung som sådan, imot bevilgninger til kvinnekonsulenter i fylkene og utvidelse av likestillings-tilskudd, imot forslaget om at hvert kjønn skal være representert med minst 2 medlemmer i offentlige utvalg som har flere enn 4 medlemmer, imot kvoteringsregler som betingelse for støtte fra Distriktenes utbyggingsfond.

Dette er litt av en merittliste i løpet av bare ett år. Høyre har nok en rekke begrunnelser for hvorfor partiet har stilt seg negativt til forslagene.

Willoch sier i sin artikkel at mange politiske saker er "...ganske innviklet...". Det er kanskje hans sterke stilling i partiet som har vært en hovedårsak til at Høyre, som ellers har patentløsninger på alle spørsmål, ikke har kommet med konkrete forslag. I Høyres program heter det f.eks. at "Arbeidstilbudet må bedres slik at kvinner får større // Men når det så kommer forslag om kvotering, bruk av støttemidler m.v. for å fremme dette målet, rygger Høyre tilbake. Hvordan har egentlig Høyre tenkt å oppfylle programposten? For Arbeiderpartiet er likestillingsspørsmålet ikke vanskeligere enn at partiet har kunnet samle seg om en rekke praktiske likestillings-tiltak de siste årene.

/mulighet til å ta
lønnet arbeid."/

Norske kvinner har nok heller ikke glemt hvilke krefter som måtte mobilisere for å gi kvinnene rett til selv å ta ansvaret i abortspørsmålet, hvilket parti som tok hele belastningen - og hvem det var som bidro med motstand. Også her har Høyre markert seg som bremsekloss og etternøler. .

Som jeg pekte på innledningsvis, tror jeg nok uenig-
heten mellom Willoch og Arbeiderpartiet i likestillings-
saker stikker dypere enn til valg av virkemidler. Jeg

tror det ligger noe fundamentalt i selve virkelighetsoppfatningen, Willoch gir i sin artikkel uttrykk for noe som jeg trodde var et tilbakelagt stadium i norsk likestillingsdebatt, nemlig at det enkelte mennesket uavhengig av kjønn, må ha rett til "... å utvikle og utnytte sine personlige interesser og anlegg..." for å bruke Willochs ord. Det skulle bare mangle! Den formelle retten er ikke hva det her står om.

I Arbeiderpartiets likestillingsarbeid har det i flere år vært erkjent at kvinner og menn står så forskjellig i samfunnet, at skal rettferdighetskravet om reell likestilling oppnås, må man i en overgangstid benytte seg av positiv særbehandling av kvinnene. Her nytter det ikke med vakre ord om å påvirke folks holdninger, så vil likestillingen komme av seg selv. Arbeiderpartiet går aktivt inn for en bevisst politikk med sikte på å omforme samfunnet, slik at likestilling kan bli virkelighet. Høyre har aldri satt seg som mål aktivt å styre samfunnsutviklingen i slike spørsmål.

Willoch er særlig oppbrakt over at Arbeiderpartiet har foreslått såkalt radikal kvotering, dvs. at kvinner på begrensede områder skal få en viss fortrinnsrett, f.eks. til ansettelse i det offentlige. Willoch er særlig opptatt av at dette er urettferdig i forhold til menn og vil føre til en nivåsenking. Er han ikke klar over hvor mye vanskeligere det er for kvinner enn for menn å nå fram i arbeidslivet? Er han egentlig klar over at det fortsatt er kvinnen, hva enten hun er i arbeid eller ikke, som faktisk bærer de største byrder med å ha småbarn? La meg bare minne om at det ikke er tale om å ansette ukvalifiserte kvinner. Det er tale om å ansette kvinner som kan fylle stillingene, men som vil være kvalifisert på en noe annen måte enn mennene.